

Утвърдил:
/Июана Герзиева/
Председател на УС
на Фондация Право на детство

ПОЛИТИКА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО НА ФОНДАЦИЯ „ПРАВО НА ДЕТСТВО”

УВОД

Нашата мисия е да работим за защита и утвърждаване правата на детето и за повишаване на благосъстоянието на децата в България. Ние сме убедени, че всички форми на злоупотреба/насилие и експлоатация на деца са недопустими. Вярваме, че за закрилата на детето е от решаващо значение, да се гарантира, че децата имат права, израстват в сигурна и безопасна среда, среда, в която те могат да правят избори, да изразят мнение и ефективно да взаимодействат с други деца и възрастни.

ЦЕЛ

Целта на политиката е да гарантира правото на децата на закрила от насилие, от неподходящо отношение от страна на персонала, лица, наети на граждански договор, доброволци и партньори на организацията, без да се допускат ограничения, основани на раса, пол, имуществено състояние, религия, образование или наличие на увреждане.

Настоящата политика гарантира подходящ подбор на служители на организацията и доброволци. Тя пояснява отношението, което се очаква да проявяват всички служители към децата, както и относно насоките за действие в случай на опасения относно безопасността на дадено дете.

Настоящата политика се прилага по отношение на: процедури за набиране, подбор и обучение на персонал и доброволци, преглед на структурата и управлението на организацията, създаване на възможности да бъдат изслушвани децата и техните мнения да бъдат взимани под внимание, разработване на прозрачни процедури за действие при сигнали за насилие над дете от служител, доброволец или партньор на организацията.

Политиката и всички свързани с нея документи са задължителни за всички служители на организацията, както и за доброволци и лица, наети на граждански договор.

Политиката е одобрена от Управителния съвет на ФПД и е подписана от председателя на УС на фондацията.

Основните положения в политиката се преразглеждат на всяка година. В нея се внасят изменения при възникване на значителни промени във фондацията или при промени в законодателната рамка

ДЕФИНИЦИИ

1. Дете – всяко физическо лице до 18 години, съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето и Закона за закрила на детето.

2. Насилие над дете – е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.

Видове насилие:

1. "Физическо насилие" е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.
2. "Психическо насилие" са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.
3. "Сексуално насилие" е използването на дете за сексуално задоволяване.
4. "Пренебрегване" е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

Дискриминацията и тормозът също са вид насилие, тъй като могат да нанесат вреда на детето, както физически, така и психически.

3. Закрила на детето

"Закрилата на детето" е широк термин, който описва философия, политики, стандарти, насоки и процедури за защита на децата от умишлени или несъзнателни вреди".

4. Партньори:

За целите на тази политика това са всички организации, с които ФПД изпълнява съвместно дейности по предоставяне на услуги и/или изпълнение на проекти.

5. Политика:

Изложение, с което фондацията демонстрира своята ангажираност за предпазване на децата от насилие и прави ясно на всички това, което се изисква по отношение на закрилата на децата.

Основополагащи принципи и ценности на ФПД по отношение закрилата на детето

Нормативна база:

1.1. Политиката на ФПД за закрила на детето се основава на:

- **Конвенция за правата на детето**, приета от ОС на ООН на 20.11.1989 г., ратифицирана с решение на ВНС от 11.04.1991 г. - ДВ, бр. 32 от 23.04.1991 г., обн., ДВ, бр. 55 от 12.07.1991 г., в сила от 3.07.1991 г.;

- **Факултативния протокол към Конвенцията за правата на детето относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография**, ратифициран със закон, приет от 39-о Народно събрание на 31.10.2001 г. - ДВ, бр. 97 от 13.11.2001 г., издаден от Министерството на външните работи, обн., ДВ, бр. 28 от 19.03.2002 г., в сила от 18.01.2002 г.;
- **Конвенцията на Съвета на Европа за закрила на децата от сексуална експлоатация и сексуално насилие**, ратифицирана със закон, приет от 41-ото Народно събрание на 2.11.2011 г. - ДВ, бр. 90 от 2011 г., в сила за Република България от 1.04.2012 г.;
- **Конвенция за престъпления в кибернетичното пространство**, приета на 109-ото заседание на Комитета на министрите на Съвета на Европа и открита за подписване в Будапеща на 23 ноември 2001 г. Ратифицирана със закон, приет от 39-то НС на 1.04.2005 г. - ДВ, бр. 29 от 5.04.2005 г. Издадена от Министерството на правосъдието, обн., ДВ, бр. 76 от 15.09.2006 г., в сила за Република България от 1.08.2005 г.;
- **Конвенция на Съвета на Европа за борба с трафика на хора**, ратифицирана със закон, приет от 40-то НС на 7.03.2007 г. - ДВ, бр. 24 от 20.03.2007 г. Издадена от Министерството на правосъдието, обн., ДВ, бр. 63 от 3.08.2007 г., в сила за Република България от 1.02.2008 г. - попр., бр. 101 от 25.11.2008 г.;
- **Насоки на Комитета на министрите на Съвета на Европа за правосъдие, съобразено с интересите на детето**, приети от Комитета на министрите на Съвета на Европа на 17 ноември 2010 г.;
- **Насоки на генералния секретар на ООН: подход на ООН към правосъдието за деца (2008 г.)**;
- **Насоки на ООН относно правораздаването по въпроси, свързани с деца, жертви и свидетели на престъпления (ECOSOC Res 2005/20, 2005 г.)**;
- **Общ коментар 10 (2007) на Комитета по правата на детето** – права на децата при правосъдие спрямо ненавършили пълнолетие лица ;
- **Предложения и препоръки на Комитета по правата на детето към България от 2008 г.**;
- **Директива 2011/92/ЕС** на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета;
- **Директива 2012/29/ЕС от 25 октомври 2012 г.** за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления;
- **Българско законодателство**: Наказателно-процесуален кодекс, Граждански процесуален кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за защита от домашното насилие, Семейен кодекс, Закон за съдебната власт и др. нормативни актове;
- **Споразумение за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила при случаи на деца, жертви или в риск от насилие и при кризисна интервенция, 2010 г.**

Принципи

- Всички деца имат еднакво право на закрила от насилие и експлоатация.

- Всички деца следва да бъдат насърчавани да оползотворяват в пълна степен своите заложи, като се предлагат възможности за равен старт на всички.
- Всеки носи отговорността да подкрепя усилията за полагане на грижи за децата и за тяхната закрила.
- Неправителствените организации имат задължението да полагат грижи за децата, с които работят те и техните представители.
- В случай, че агенциите работят посредством свои партньори, те носят отговорността програмите на техните партньори да отговарят на минималните стандарти за закрила на детето.

Етичен кодекс:

ФПД споделя Етичния кодекс на работещите с деца в България

Откритост:

ФПД вярва в:

- създаването на среда, в която открито се обсъждат въпроси на закрилата на детето, както между възрастните, така и между деца и възрастни;
- създаването на възможности за открита комуникация, както вътре в организацията, така и между организацията и нейните партньори с оглед подобряване на осведомеността и прилагането на общи политики и практики за закрилата на детето
- създаване на процедури за справяне със съмнение, твърдения или сигнали за насилие над дете открито, последователно и честно.

Участие на децата:

- Децата ще се ползват от тази политика само тогава, когато те са запознати с правата си и е създадена подходяща среда, в която да ги упражняват.
- Създаване на сигурна среда, където децата се чувстват защитени и могат свободно да говорят за насилието, без да бъдат жертви на по-нататъшна дискриминация или срам.
- Децата имат право на комуникация - да могат да получават информация, да задават въпроси, да правят избор, и да взимат решения.
- ФПД вярва, че помагайки на децата да изразят мнението си, прави съществена стъпка да им помогне да търсят своите права.

Политика за закрила на детето

1. Набиране и обучение

- Всички бъдещи служители, доброволци и членове на управителния съвет ще бъдат своевременно информирани за политиката на ФПД във връзка със закрилата на детето. Като част от процедурата за кандидатстване за работа, ще им бъде предоставяно копие от политиката за закрила на децата.
- За всички кандидати ще бъде изисквана препоръка, в която ще се изисква да бъде посочен опитът им в работата с деца, взаимоотношенията им с децата и колегите, решаване на конфликтни ситуации с деца.

- Всеки новоназначен член на персонала ще премине през обучение по предварително разработена програма, която цели да запознае обучаващите се с целите, функциите, организацията на работа в ФПД, както и с политиките и процедурите по отношение на закрилата на детето. Той ще получи екземпляр от политиката и ще трябва да подпише декларация, с която удостоверява, че я е получил, прочел и разбрал.
- Всеки служител ще получи първоначално и продължаващо обучение за начините за разпознаване и откликване на опасения за насилие над деца;
- Доброволците, както и лицата, наети като независими изпълнители по договори, ще получат екземпляр от политиката на ФПД за закрила на детето и ще трябва да подпишат декларация, с която удостоверяват, че са я получили, прочели и разбрали.

2. Правила за подходящо и правилно поведение

- Служителите на организацията не допускат дискриминация, предубеждения и грубо отношение и език, основани на раса, култура, възраст, пол, увреждания, религия, сексуална ориентация или политически възгледи.
- За дисциплиниране на децата се използват позитивни подходи. Категорично се забранява използването на физическо наказание и други мерки, поставящи децата в унижително положение.
- Като лоша практика или потенциално насилие се тълкуват следните прояви от страна на служители и доброволци: Да имат поведение, което е неуместно или сексуално – провокиращо; Да оправдават или да участват в поведение на деца, което е незаконно, рисковано или е свързано с насилие; Да се държат по начин, предназначен да засрами, унижи, омаловажи или опозори дете, или по някакъв друг начин окаже емоционално насилие; Да дискриминират, демонстрират разлика в отношението или благоразположение в полза на определени деца за сметка на други.
- Неподходящото поведение спрямо децата е основание за дисциплинарно наказание.

3. Процедура за докладване на съмнения или свидетелство за злоупотреба/насилие спрямо деца

Всички доказани и предполагаеми нарушения на политиката за закрила на детето, ще бъдат незабавно съобщавани на Председателя на УС на ФПД. Той ще има следните задължения:

- Регистрира получената информация при спазване изискванията за конфиденциалност и стартира съответната процедура за разглеждане на съмнения, твърдения или жалби за оказано насилие над дете, недопустимо поведение или неправилно използване на визуално изображение на дете;
- Отговаря за разпространение на политиката и за запознаване на всички служители, доброволци и партньори с нея;
- Отговаря за провеждане на обученията на новоназначените служители относно политиката за закрила на детето;

- Оказва подкрепа на служителите, за които има съмнения, твърдения или постъпили жалби за насилие над дете, недопустимо поведение или неправилно използване на визуално изображение на дете;
- Консултира и оказва подкрепа на комисията, която разглежда сигналите.
- Отговаря за периодичния преглед на политиката и за нейното актуализиране.

ФПД ще предприеме необходимите действия за защита на дете/деца, за които има сигнал, че са жертва на насилие, от продължаващо нанасяне на вреда по време и след инцидент или съмнение за такъв.

4. Визуални изображения, свързани с деца

При използването на визуални изображения - снимки и видеоматериали- ФПД се стреми да представя децата и семействата с уважение и при зачитане на тяхното достойнство.

Като се има предвид, че изображенията са изключително важен елемент при представянето работата на организацията пред широката публика и други партньори, а също и за целите на набирането на средства, ФПД се стреми да съхрани достойнството на всички, с които работи и няма да използва изображения, които са непочтителни или унижителни.

Когато се използват визуални изображения, организацията се придържа към следните принципи:

- Уважение достойнството на децата и семействата. Никога не се снимат лица, които заявяват, че не желаят да бъдат заснемани. По време на процеса на изискване на съгласие следва да се обяснява предназначението на снимките и визуалните казуси. Фотографите следва да бъдат внимателно инструктирани във връзка със заснемането на подходящи снимки и задължението да дават възможност на субектите да откажат да дадат съгласие, ако не желаят да участват. Винаги когато е възможно, фотографите се придружават от служител на организацията. Лицата, представляващи детето, подписват декларация за съгласие за участие на детето в снимки или видео-изображения.
- Субектът не се експлоатира.
- Изображенията се използват правдиво.
- Поддържат се стандарти по отношение на добрия вкус и благоприличие, които отговарят на ценностите на ФПД.
- Поддържат се високи технически стандарти.
- Поддържа се подходяща фото-библиотека. Всички изображения съхраняват отговорно и се документират подробно.

5. Организации-партньори

Всяка договореност между ФПД и други организации – нейни партньори, които предоставят услуги на деца, ще изисква гаранции, че при тях съществуват политики и процедури за закрила на детето, с отчитане на факта, че липсата на такива политики може да постави децата и организацията в риск.

При подписване на споразумения за партньорство, ФПД ще изисква една от клаузите от тях да се отнася до спазването на общи принципи и стандарти за закрила на детето.